

ВЪРХОВЕН СЪД НА РБ

ИЗХ. № 80

София, ... 29. 06. ... 1993 год

1-а /с/ М.С. /Садков, с.с.ч/
2. м. 93г.

94
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Б.Д. № 29/20.13/93г.

Дата 02.07.1993г.

ДО

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

С Т А Н О В И Щ Е

ОТ ВЪРХОВНИЯ СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПО К.Д. № 13/1993 г.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Съобразно определението на Конституционния съд по к.д. № 13/1993 г., Върховния съд на Република България, изразява следното становище във връзка с искането на Министерския съвет за тълкуване на чл.125, ал.2 от Конституцията относно компетентността на Върховния съд да упражнява правомощията на Върховен административен съд при спорове за законост на актове на Министерския съвет и на министрите до приемане на новите устройствени и процесуални закони за съдебната власт:

Компетентността на Върховния съд да разглежда спорове за законност на актове на Министерския съвет произтича от разпоредбата на чл.43, ал.1, т.3 от Закона за устройството на съдилищата. Съгласно този текст Върховния съд е оправомощен да разглежда молби и предложения за отмяна на подзаконови нормативни актове и решения на Министерския съвет, когато това е предвидено в закон или указ.

По отношение на указите такава възможност е предвидена в чл.97 от Указ № 56 за стопанска дейност.

Що се отнася до закон, в който да е предвидена същата възможност, това е Конституцията на Република България, която с разпоредбите на чл.4, ал.1 и по-специално чл.125, ал.2 овластява съдебната власт да се произнася по спорове за законосъобразност на актове на Министерския съвет. Тази възможност се извлича от т.н. "контрол за законност", прогласен с чл.120, ал.1 от Конституцията.

Съгласно чл.125, ал.2 от Конституцията Върховния административен съд произнася по спорове за законност на актове на Министерския съвет и на министрите, както и на други актове, посочени в закона. Тази разпоредба създава изключителна компетентност на съдебната власт да се произнася по спорове за законосъобразност на актовете на висшата изпълнителна власт. Изключителността произтича от принципа за разделението на властите, възприет в чл.8 от Конституцията.

Вярно е, че съгласно чл.125, ал.2 от Конституцията тази компетентност е предоставена на Върховния административен съд. Обстоятелството, че такъв съд още не е създаден, тъй като в срока по § 4 от Преходните и заключителни разпоредби на Конституцията не е изградена структурата на съдебната власт не означава, че актовете на Министерския съвет не могат да бъдат преценявани откъм тяхната законосъобразност поради липса на компетентен орган. Такова становище би противоречало преди всичко на редица разпоредби на самата Конституция—чл.4, ал.1, чл.105, ал.1, чл.117, ал.1 и др.

Според посочените конституционни текстове Министерският съвет ръководи и осъществява вътрешната и външна политика в съответствие с Конституцията и законите. Преценка

за конституционосъобразността на действията на Министерския съвет не би могла да бъде направена, ако се отрече правната възможност на съдебната власт да контролира актовете на висшата изпълнителна власт. Това би означавало и да се отрече възможността гражданите и юридическите лица да защитават законните си права и интереси, посредством съдебната власт, и т.н.

Съществуващата съдебна система към настоящия момент е тази, която може да преценява законосъобразността на актовете на изпълнителната власт. Това правомощие произтича от посочения вече чл.125, ал.2 от Конституцията и чл.43, ал.1, т.3 от Закона за устройство на съдилищата.

Възприемането на становище, че такава компетентност липсва, би означавало да бъдат ошетени правата и законните интереси на правните субекти с оглед прогласените в Конституцията възможности за тяхната защита. А възприемането на обратната теза, т.е. за компетентност на Върховния съд, да се произнася по спорове за законосъобразността на актовете на висшата изпълнителна власт на практика гарантира прогласените и посочени по-горе принципи на Конституцията, че България е правова държава, в която са защитени правата и законните интереси на гражданите и юридическите лица. Това означава, че няма колизия между прогласена възможност за правна защита и невъзможност за действителното ѝ осъществяване, т.е., че предвидените в Конституцията възможности в това отношение не са формални, а са институционно обезпечени.

В посоченият по-горе смисъл е и инцидентно изразеното становище на самия Конституционен съд по к.д. №12/92г докл. Л. Корнезов, където с определение № 6 от 30.VI.1992 г. се

приема, по аргумент от § 2 и 4 от Преходните и заключителни разпоредби на Конституцията, че в създадената с глава VI от нея организация на съдебната власт Върховният съд изпълнява функциите на Върховен касационен съд и на Върховен административен съд, включително и с правомощието да сезира Конституционния съд на основание чл.150, ал.1 от Конституцията.

Необходимо е да се посочи, че Върховния съд изчака изтичането на едногодишния срок по § 3, ал.2 във вр. с § 4 от Преходните и заключителни разпоредби на Конституцията, в който следваше да се организира съдебната власт, респективно, да се създаде Върховен административен съд, като през това време отказваше да образува производства за произнасяне по оплаквания за незаконосъобразност на актове на Министерския съвет. След изтичането на този срок, и под напора на многобройни искания за произнасяне по такива спорове и протести, че се отказва предвидена в Конституцията защита, се възприе становището, че Върховния съд е компетентен да упражнява правомощието по чл.125, ал.2 от Конституцията. Освен делата, по които вече се е произнесъл, в ход са други дела в различен стадий на съдопроизводство.

С оглед на изложеното Върховния съд на Република България поддържа становището, че Върховният съд е компетентен да упражнява правомощията на Върховния административен съд при спорове за законността на актовете на Министерския съвет и на министрите до приемане на новите устройствени и процесуални закони на съдебната власт.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВЪРХОВНИЯ СЪД:

ИВАН ГРИГОРОВ/